11 Αυγούστου 2015

Παράδεισος και Κόλαση (Πρωτ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

Στα Ευαγγέλια (Ματθ.κεφ.25) γίνεται λόγος για «βασιλεία» και «πυρ αιώνιον». Στην περικοπή αυτή, που διαβάζεται στη Λειτουργία της Κυριακής της Απόκρεω, «βασιλεία» είναι ο κατά Θεόν προορισμός του ανθρώπου. Το «πυρ» είναι «ητοιμασμένον» για τον διάβολο και τους αγγέλους του (δαίμονες), όχι διότι το θέλησε ο Θεός, αλλά διότι αυτοί δεν μετανοούν. Η «βασιλεία» είναι

«ητοιμασμένη» για τους πιστούς στο θέλημα του Θεού. «Βασιλεία» (=άκτιστη δόξα) είναι ο παράδεισος, «πυρ» (αιώνιο) είναι η κόλαση («κόλασις αιώνιος»,στ.46). Στην αρχή της ιστορίας ο Θεός καλεί στον παράδεισο, στην κοινωνία με την άκτιστη Χάρη Του. Στο τέλος της ιστορίας ο άνθρωπος αντιμετωπίζει παράδεισο και κόλαση. Τι σημαίνει αυτό θα το δούμε στη συνέχεια. Σπεύδουμε όμως να πούμε, ότι είναι κεντρικότατο θέμα της πίστεως μας, λυδία λίθος του Χριστιανισμού ως Ορθοδοξίας.
Ο λόγος για παράδεισο και κόλαση στην Καινή Διαθήκη είναι συχνός. Στο Λουκ.23,43 ο Χριστός λέει στον ληστή: «σήμερον μετ' εμού έση εν τω παραδείσω». Στο παράδεισο όμως αναφέρεται και ο ληστής λέγοντας(23.42): «μνήσθητι μου Κύριε [...] εν τη βασιλεία σου». Κατά τον Βουλγαρίας Θεοφύλακτο (P.G.123,1106) «ο γαρ ληστής έστι μεν εν παραδείσω, ήτοι τη βασιλεία». Ο Απ. Παύλος (Β'Κορ. 12, 3-4) ομολογεί ότι ήδη σ' αυτόν τον κόσμο, «ηρπάγη εις τον παράδεισον και ήκουσεν άρρητα ρήματα, α ουκ εξόν ανθρώπω λαλήσαι». Στην Αποκάλυψη διαβάζουμε : «Τω νικώντι δώσω αυτώ φαγείν εκ του ξύλου της ζωής, ο έστιν εν τω παραδείσω του Θεού μου» (2,7) Και ο Αρέθας Καισαρείας ερμηνεύει: «παράδεισον την μακαρίας και αιωνίζουσαν εκληπτέον ζωήν». (P.G. 106,529). Παράδεισος-αιώνιος ζωή-βασιλεία Θεού ταυτίζονται.

Για την κόλαση: Ματθ.25.46 («εις κόλασιν αιώνιον»), 25,41 (πυρ αιώνιον), 25,30 «σκότος εξώτερον», 5,22 «γέεννα πυρός». Α΄ Ιω. 4,18 («...ότι ο φόβος κόλασιν έχει»). Με όλους αυτούς τους τρόπους δηλώνεται αυτό που εννοούμε με τον όρο «κόλασις».

Παράδεισος και κόλαση δεν είναι δυο διαφορετικοί τόποι. Αυτή η εκδοχή είναι ειδωλολατρική. Είναι δύο διαφορετικές καταστάσεις (τρόποι), που προκύπτουν από την ίδια άκτιστη πηγή και βιώνονται ως δυο διαφορετικές εμπειρίες. Ή μάλλον είναι η ίδια εμπειρία, βιούμενη διαφορετικά από τον άνθρωπο, ανάλογα με τις εσωτερικές προϋποθέσεις του. Η εμπειρία αυτή είναι η θέα του Χριστού μέσα στο άκτιστο φως της θεότητάς Του, μέσα στη «δόξα» Του. Από τη Β' Παρουσία και σ' όλη την ατελεύτητη αιωνιότητα, όλοι οι άνθρωποι θα βλέπουν τον Χριστό στο άκτιστο φως Του. Και τότε «εκπορεύσονται οι τα αγαθά ποιήσαντες εις ανάσταστιν ζωής, οι δε τα φαύλα πράξαντες εις ανάστασιν κρίσεως» (Ιω.5.29). Ενώπιον του Χριστού χωρίζονται οι άνθρωποι («πρόβατα» και «ερίφια», δεξιά και αριστερά Του). Διακρίνονται δηλαδή σε δύο ομάδες. Αυτούς που βλέπουν τον Χριστό ως παράδεισο («υπέρκαλον αγλαΐαν») και αυτούς που Τον βλέπουν ως κόλαση («πυρ καταναλίσκον», Εβρ.12,29).

Παράδεισος και κόλαση είναι η ίδια πραγματικότητα. Αυτό δείχνει ο εικονισμός της Β΄ Παρουσίας. Από τον Χριστό απορρέει ένας ποταμός, φωτεινός ως χρυσίζον

φως, στο άνω μέρος, όπου βρίσκονται οι άγιοι και ποταμός πύρινος στο κάτω μέρος, όπου βρίσκονται οι δαίμονες και οι αμετανόητοι («οι μηδέποτε μετανοήσαντες», όπως λέγει ένα τροπάριον των Αίνων της ημέρας). Γι' αυτό στο Λουκ. 2,34 λέγεται περί του Χριστού ότι «κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών». Ο Χριστός γίνεται σε άλλους μεν, όσους Τον δέχθηκαν και ακολούθησαν την προτεινόμενη από Αυτόν θεραπεία της καρδιάς, ανάστασις στην αιώνια ζωή Του και σ' όλους που Τον απέρριψαν, πτώση και κόλαση.

Πατερικές μαρτυρίες: Ο άγιος Ιωάννης ο Σιναΐτης (Κλίμαξ) λέγει, ότι το άκτιστο φως του Χριστού είναι «πυρ καταναλίσκον και φωτίζον φως». Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς (Ε.Π.Ε 11,498) παρατηρεί: «Ούτος, φησί, βαπτίσει υμάς εν Πνεύματι Αγίω και πυρί· τω φωτιστικώ δηλονότι και κολαστικώ, κατ' αξίαν εκάστου της εαυτού διαθέσεως κομιζομένου το κατάλληλον». Και αλλού (Συγγράμματα, εκδ. Χρήστου, Β' σ.145): Το φως του Χριστού «ει δ' εν ον, τοις πάσιν μεθεκτόν, ου ενιαίως, αλλά διαφόρως μετέχεται...».

Συνεπώς, παράδεισος και κόλαση δεν είναι απλώς ανταμοιβή και τιμωρία (καταδίκη), αλλά ο τρόπος με τον οποίο βιώνουμε καθένας μας τη θέα του Χριστού, ανάλογα με την κατάσταση της καρδιάς μας. Ο Θεός ουσιαστικά, δεν τιμωρεί, μολονότι για παιδαγωγικούς λόγους και στη Γραφή γίνεται λόγος για τιμωρία. Όσο πνευματικότερος γίνεται κανείς, τόσο ορθότερα κατανοεί τη γλώσσα της Γραφής και της παραδόσεώς μας. Η κατάσταση του ανθρώπου (καθαρός-ακάθαρτος, μετανοημένος-αμετανόητος) συντελεί στο να δεχόμεθα το Φως του ως παράδεισο ή κόλαση.

Το ανθρωπολογικό πρόβλημα στην Ορθοδοξία είναι, πώς ο άνθρωπος θα βλέπει αιώνια τον Χριστό ως παράδεισο και όχι ως κόλαση. Πώς θα μετέχει, δηλαδή, στην ουράνια και αιώνια «βασιλεία» Του. Και εδώ φαίνεται η διαφορά του Χριστιανισμού ως Ορθοδοξίας από τα διάφορα θρησκεύματα. Τα τελευταία υπόσχονται κάποια «ευδαιμονία» και μάλιστα μετά θάνατον. Η Ορθοδοξία δεν είναι ζήτηση ευδαιμονίας, αλλά θεραπεία από την αρρώστια της θρησκείας, όπως συνεχώς κηρύσσει πατερικά ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης. Η Ορθοδοξία είναι ένα ανοικτό νοσοκομείο μέσα στην ιστορία («ιατρείον πνευματικόν» κατά τον Ι. Χρυσόστομο), που προσφέρει τη θεραπεία της καρδίας (κάθαρση) για να προχωρήσει κανείς στον «φωτισμό» της από το Άγιο Πνεύμα και τελικά να φθάσει στη «θέωση», τον μοναδικό προορισμό του ανθρώπου. Αυτή η πορεία, όπως πληρέστατα έχουν περιγράψει ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης και ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος (Βλάχος), είναι η θεραπεία του ανθρώπου, όπως την βιώνουν όλοι οι Άγιοι μας.

Η ζωή στο σώμα του Χριστού (στην Εκκλησία) αυτό το νόημα έχει. Αυτός είναι ο

λόγος υπάρξεως της Εκκλησίας. Σ’ αυτό αποβλέπει όλο το λυτρωτικό έργο του Χριστού. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς (Δ’ Ομιλία περί Β’ Παρουσίας) λέγει, ότι η προαιώνια βουλή του Θεού για τον άνθρωπο είναι να «χωρήσαι την μεγαλειότητα της θείας βασιλείας». Να φθάσει ο άνθρωπος στη θέωση. Αυτός είναι ο σκοπός της δημιουργίας. Και συνεχίζει : «Αλλά και η θεία και απόρρητος κένωσις, η θεανδρική πολιτεία, τα σωτήρια πάθη, τα μυστήρια πάντα (δηλαδή όλο το επί γης έργο του Χριστού) δια τούτο το τέλος (σκοπό) προμηθώς (προνοητικώς) και πανσόφως προωκονόμηται».

Σημασία όμως έχει, ότι δεν ανταποκρίνονται όλοι οι άνθρωποι σ’ αυτή την πρόσκληση του Χριστού και γι’ αυτό δεν μετέχουν όλοι κατά τον ίδιο τρόπο στην άκτιστη δόξα Του. Αυτό διδάσκεται από τον Χριστό στην παραβολή του πλουσίου και του πτωχού Λαζάρου (Λουκ, κεφ. 16). Ο άνθρωπος αρνείται την προσφορά του Χριστού, γίνεται εχθρός του Θεού και απορρίπτει την προσφερόμενη από τον Χριστό σωτηρία (Αυτό είναι η βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος, διότι εν Αγίω Πνεύματι δεχόμεθα την κλήση του Χριστού). Αυτοί είναι οι «μηδέποτε μετανοήσαντες» του ύμνου. Ο Θεός «ουδέποτε εχθραίνει», παρατηρεί ο Ι. Χρυσόστομος, εμείς γινόμασθε εχθροί Του (εχθραίνομεν), Τον απορρίπτουμε. Ο αμετανόητος άνθρωπος δαιμονοποιείται, επειδή αυτός το επιλέγει. Ο Θεός δεν το θέλει αυτό. Γρηγόριος Παλαμάς: «…ου γαρ εμόν εστί τούτο προηγούμενον θέλημα, ουκ εις τούτο υμάς εποίησα, ουκ εφ’ υμάς ητοίμασα την πυράν· δια τους αμετάβλητον έχοντας της κακίας την έξιν δαίμονας προανκαύθη το άσβεστον πυρ, οις υμάς συνήψεν η κατ’ εκείνους αμετανόητος γνώμη». «Αυθαίρετος (=εκούσια) εστίν η μετά των πονηρών αγγέλων συμβίωσις» (όπ.π) Είναι δηλαδή ελεύθερη επιλογή του ανθρώπου.

Πλούσιος και Λάζαρος βλέπουν την ίδια πραγματικότητα, τον Θεό στο άκτιστο φως Του. Ο πλούσιος φθάνει στην Αλήθεια, στη θέα του Χριστού, αλλά δεν μπορεί να μετάσχει σ’ αυτήν, όπως ο Λάζαρος. Ο Λάζαρος «παρακαλείται» (παρηγορείται), εκείνος όμως «οδυνάται» (βασανίζεται). Ο λόγος του Χριστού «έχουσι Μωσέα και τους προφήτας», για αυτούς που είναι ακόμη στον κόσμο αυτό, σημαίνει ότι όλοι είμεθα αδικαιολόγητοι. Διότι υπάρχουν οι Άγιοι, που έχουν την εμπειρία της θεώσεως και μας καλούν να ενταχθούμε στον τρόπο της δικής τους ζωής και να φθάσουμε στη θέωση, όπως εκείνοι. Άρα, οι κολαζόμενοι, όπως ο πλούσιος, είναι αδικαιολόγητοι.

Η στάση προς τον συνάνθρωπο δείχνει την εσωτερικότητα του ανθρώπου και για αυτό είναι το κριτήριο της Κρίσεως κατά τη Β’ Παρουσία (Ματθ. Κεφ. 25). Δεν σημαίνει ότι, παραθεωρείται η πίστη, η πιστότητα του ανθρώπου στον Χριστό. Αυτή προϋποτίθεται, διότι η στάση απέναντι στον άλλο δείχνει, αν έχουμε Θεό

μέσα μας ή όχι(πρβλ ανάλογες φράσεις στην ποτισμένη από την ορθοδοξία γλώσσα μας: ο αθεόφοβος· δεν έχει Θεό μέσα του…) Οι πρώτες Κυριακές του Τριωδίου στρέφονται γύρω από τη στάση μας απέναντι στον συνάνθρωπο. Την πρώτη Κυριακή ο Φαρισαίος (φαινομενικά ευσεβής) δικαιώνει (αγιοποιεί) τον εαυτό του και απορρίπτει (εξουθενώνει) τον Τελώνη. Την β’ Κυριακή ο «πρεσβύτερος» αδελφός (επανάληψη του ευσεβοφανούς Φαρισαίου) λυπείται για την επιστροφή (σωτηρία) του αδελφού του. Φαινομενικά ευσεβής και αυτός, είχε νόθο ευσέβεια, που δεν γεννούσε αγάπη. Την γ’ Κυριακή (Απόκρεω) η στάση αυτή φθάνει στο κριτήριο της αιώνιας ζωής μας.

Η εμπειρία του παραδείσου ή της κολάσεως είναι υπέρ λόγον και αίσθησιν. Είναι άκτιστη πραγματικότητα και όχι κτιστή. Οι Φράγκοι έπλασαν τον μύθο, ότι και ο παράδεισος και η κόλαση είναι κτιστές πραγματικότητες. Μύθος είναι, ότι οι κολαζόμενοι δεν θα βλέπουν τον Θεό, ως και ο λόγος περί απουσίας του Θεού. Οι Φράγκοι επίσης εξέλαβαν το πυρ της κολάσεως ως κτιστό (π.χ. ο Δάντης). Η ορθόδοξη παράδοση μένει πιστή στη Γραφή, ότι και οι κολασμένοι θα βλέπουν τον Θεό (π.χ. ο πλούσιος της παραβολής), αλλά ως «πυρ καταναλίσκον». Οι Φράγκοι σχολαστικοί δέχθηκαν την κόλαση ως τιμωρία και στέρηση της λογικής ενοράσεως της θείας ουσίας. Βιβλικά όμως και πατερικά κόλαση είναι η αποτυχία του ανθρώπου και η άρνησή του να συνεργασθεί με τη Θεία Χάρη, για να φθάσει στη «φωτιστική» θέα του Θεού (παράδεισος) και στην ανιδιοτελή αγάπη (πρβλ. Α’ Κορ. 13.8: «ου ζητεί τα εαυτής»).
Δεν υπάρχει συνεπώς απουσία Θεού, παρά μόνο παρουσία Του. Γι’ αυτό είναι φρικτή η Β’ Παρουσία («Ω ποία ώρα τότε…», ψάλλουμε στους Αίνους). Είναι πραγματικότητα αδιάψευστη, στην οποία είναι μόνιμα προσανατολισμένη η Ορθοδοξία («προσδοκώ ανάσταστιν νεκρών…»). Οι κολαζόμενοι, όσοι έχουν πώρωση καρδίας, όπως οι Φαρισαίοι (Μαρκ. 3,5: «εν τη πωρώσει της καρδίας αυτών») βλέπουν αιώνια το πυρ ως σωτηρία! Διότι η κατάστασή τους δεν επιδέχεται άλλη μορφή σωτηρίας. «Τελειούνται» και αυτοί, φθάνουν στο «τέλος» της πορείας τους, αλλά μόνο οι δίκαιοι τελειώνονται σωζόμενοι. Εκείνοι τελειώνονται κολαζόμενοι. Σωτηρία γι’ αυτούς είναι η κόλαση, αφού στη ζωή της επεδίωξαν μόνο την ευδαιμονία. Ο πλούσιος της παραβολής «απήλαυσε τα αγαθά του». Ο Λάζαρος υπέμεινε αγόγγυστα «τα κακά». Αυτό εκφράζει ο Απ. Παύλος (Α΄ Κορ. 3,13-15): «Εκάστου το έργον, οποίον εστί το πυρ αυτό δοκιμάσει. Ει τίνος του έργον μένει, ο επωκοδόμησεν, μισθόν λήψεται· ει τινός το έργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αυτός δε σωθήσεται, ούτως δε ως δια πυρός». Δίκαιοι και αμετανόητοι περνούν από το άκτιστο «πυρ» της θείας παρουσίας. Ο ένας όμως περνά αλώβητος, ο δε άλλος καίγεται. «Σώζεται», αλλά όπως περνά κανείς μέσα από τη φωτιά. Ο Ευθύμιος Ζιγαβινός (ιβ’ αι.) παρατηρεί σχετικά: «Πυρ τον Θεόν ως φωτίζοντα μεν και λαμπρύνοντα τους καθαρούς, φλογίζοντα δε και σκοτίζοντα

τους ρυπαρούς». Και ο Θεοδώρητος Κύρου για το «σωθήσεται» γράφει: «σωθήσεται δια πυρός και αυτός δοκιμαζόμενος», όπως δηλαδή περνά κανείς μέσα από τη φωτιά. Αν έχει κάλυμμα κατάλληλο δεν καίγεται, διαφορετικά «σώζεται» μεν, αλλά τσουρουφλισμένος!

Το πυρ της κολάσεως, συνεπώς, δεν έχει σχέση με το φραγκικό «πουργατόριο» (καθαρτήριο), ούτε κτιστό είναι, ούτε τιμωρία, ούτε κάποια ενδιάμεση κατάσταση. Μια τέτοια θεώρηση είναι μετάθεση της ευθύνης στον Θεό. Η ευθύνη είναι όλη δική μας, αποδοχή ή απόρριψη της προσφερόμενης από τον Θεό σωτηρίας (θεραπείας). Ο «πνευματικός θάνατος» είναι η θέα του ακτίστου φωτός, της θείας δόξης, ως πυρός, φωτιάς. Ο άγιος Ι. Χρυσόστομος, στον Θ' Λόγο του στην Α' Κορινθ. Σημειώνει: «αθάνατος η κόλασις...οι αμαρτάνοντες δίκην τίσουσιν όλεθρον αιώνιον. Το δε «κατακαήσεται», τουτ' έστιν, ουκ οίσει (δεν θα αντέξει) του πυρός την ρώμην». Και συνεχίζει: «Ο δε λέγει (δηλαδή ο Παύλος), τούτο εστιν· ουχί και αυτός ούτως απολείται, ως τα έργα, εις το μηδέν χωρών(=στην ανυπαρξία), αλλά μένει εν τω πυρί. Σωτηρία γουν το πράγμα καλεί... Και γαρ και ημίν έθος λέγειν «εν τω πυρί σώζεται», περί των μη κατακαιομένων ευθέως υλών».

Οι σχολαστικές αντιλήψεις-ερμηνείες, που μέσω του έργου του Δάντη (Κόλαση) πέρασαν και στο δικό μας χώρο, έχουν συνέπειες που φθάνουν σε ειδωλολατρικές εκδοχές. Π.χ. ο χωρισμός παραδείσου-κολάσεως, ως δυο διαφορετικών τόπων. Αυτό γίνεται λόγω της μη διακρίσεως κτιστού και ακτίστου. Επίσης η άρνηση της αιωνιότητας της κολάσεως, με την έννοια της «αποκαταστάσεως» των πάντων ή με την έννοια του «καλού Θεού» (Bon Dieu). Ο Θεός είναι όντως «αγαθός» (Ματθ. 8,17), αφού προσφέρει σωτηρία σ' όλους. «Πάντας θέλει σωθήναι...» (Α' Τιμ. 2,4). Είναι φοβερός όμως ο λόγος του Χριστού μας, που ακούεται στις κηδείες: «Ου δύναμαι απ' εμαυτού ποιείν ουδέν· καθώς ακούω κρίνω και η κρίσις η εμή δικαία εστίν» (Ιω. 5.30).
Πλαστή είναι εξάλλου και η έννοια της «θεοδικίας», που εφαρμόζεται σ' αυτή την περίπτωση. Όλα ανάγονται τελικά στον Θεό (θα σώσει ή θα κολάσει), χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η «συνέργεια» ως παράγων σωτηρίας. Σωτηρία είναι δυνατή μόνο στα όρια συνεργίας-συνεργασίας του ανθρώπου με τη Θεία Χάρη. Κατά τον Ι. Χρυστόστομο, «Το πλέον, σχεδόν δε το παν, του Θεού εστίν, ημίν δε μικρόν τι αφήκεν». Αυτό το «τι» είναι η αποδοχή της προσκλήσεως του Θεού. Ο ληστής σώθηκε «βαλών κλείδα το, μνήσθητί μου»! Ειδωλολατρική είναι και η αντίληψη για Θεό οργιζόμενο κατά του αμαρτωλού, ενώ ο Θεός, όπως είδαμε. «ουδέποτε εχθραίνει». Αυτή είναι δικανική αντίληψη για τον Θεό, που οδηγεί και στην εκδοχή των «επιτιμίων» στην εξομολόγηση ως ποινών και όχι ως φαρμάκων (θεραπευτικών μέσων).

Το μυστήριο παραδείσου-κολάσεως βιώνεται και στη ζωή της Εκκλησίας μέσα στον κόσμο. Στα μυστήρια πραγματοποιείται μέθεξη του πιστού στη Χάρη, για να ενεργοποιηθεί η Χάρη στη ζωή μας με την εν Χριστώ πορεία μας. Κυρίως δε στη Θ. Ευχαριστία το άκτιστο, η θεία κοινωνία, γίνεται μέσα μας ή παράδεισος ή κόλαση, ανάλογα με την κατάστασή μας. Κυρίως η μετοχή στη θεία κοινωνία είναι μετοχή στον παράδεισο ή την κόλαση μέσα στην ιστορία. Γι' αυτό συνδέεται η μετοχή στη θεία κοινωνία με την όλη πνευματική πορεία του πιστού. Όταν προσερχόμεθα ακάθαρτοι και αμετανόητοι, κολαζόμασθε (καιόμεθα). Γίνεται δε μέσα μας η Θεία Κοινωνία «κόλαση» και «πνευματικός θάνατος». Όχι διότι μεταβάλλεται σε κάτι τέτοιο φυσικά, αλλά διότι η ακαθαρσία μας δεν μπορεί να τη δεχθεί ως "παράδεισο" Δεδομένου δε ότι η θεία κοινωνία ονομάζεται «φάρμακον αθανασίας» (άγ. Ιγνάτιος ο Θεοφόρος, β' αι..), συμβαίνει ακριβώς ό,τι και με ένα φάρμακο. Αν ο οργανισμός μας δεν έχει προϋποθέσεις να το δεχθεί, τότε παρενεργεί το φάρμακο και αντί να θεραπεύει, σκοτώνει. Όχι διότι ευθύνεται αυτό, αλλά η κατάσταση του οργανισμού μας. Πρέπει δε να λεχθεί, ότι αν δεν δεχθούμε τον χριστιανισμό ως θεραπευτική διαδικασία και τα μυστήρια ως φάρμακα πνευματικά, τότε οδηγούμεθα στη θρησκειοποίηση του χριστιανισμού, δηλαδή στην ειδωλολατρικοποίησή του. Και αυτό δυστυχώς γίνεται συχνότατα, όταν νοούμε τον χριστιανισμό ως «θρησκεία».

Η παρούσα ζωή εξάλλου, αξιολογείται από το φως του διδύμου παραδείσου/κολάσεως. «Ζητείτε πρώτον την βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνη αυτού» συνιστά ο Χριστός μας (Ματθ .6.33). «Προς ετέρου βίου παρασκευήν άπαντα πράττομεν…» λέγει ο Μ. Βασίλειος στους Νέους (κεφ.3) Η ζωή μας πρέπει να είναι διαρκής προετοιμασία για τη μετοχή στον «παράδεισο», δηλαδή στην κοινωνία με το Άκτιστο (πρβλ. Ιωάν. 17.3) Και αυτό αρχίζει ήδη στον κόσμο αυτό. Γι' αυτό λέγει ο απ. Παύλος: «Ιδού νυν καιρός ευπρόσδεκτος, ιδού νυν ημέρα σωτηρίας» (Β' Κορ 6.2). Κάθε στιγμή της ζωής μας έχει σωτηριολογική σημασία. Ή κερδίζουμε την αιωνιότητα, την αιώνια κοινωνία με τον Θεό, ή τη χάνουμε. Γι' αυτό τα ανατολικά θρησκεύματα και λατρείες που κηρύσσουν μετενσαρκώσεις, αδικούν τον άνθρωπο. Διότι μεταθέτουν το πρόβλημα σε άλλες (ανύπαρκτες φυσικά) ζωές. Μία ζωή όμως υπάρχει, στην οποία ή σωνόμαστε ή χανόμαστε. Γι' αυτό συνεχίσει ο Μ. Βασίλειος: «α μεν ουν αν συντελή προς τούτον (=τον βίον) ημίν, αγαπάν τε και διώκειν παντί σθένει χρήναι φαμέν, τα δε ουκ εξικνούμενα προς εκείνον, ως ουδενός άξια παροράν». Αυτό είναι το κριτήριο του χριστιανικού βίου. Ο Χριστιανός επλέγει συνεχώς ό,τι συντελεί στη σωτηρία του. Σ' αυτή τη ζωή κερδίζουμε τον παράδεισο ή τον χάνουμε και καταλήγουμε στην κόλαση. Γι' αυτό λέγει ο ευαγγελιστής Ιωάννης : «Ο πιστεύων εις αυτόν ου κρίνεται· ο μη πιστεύων ήδη κέκριται, ότι μη πεπίστευκεν εις το όνομα του μονογενούς υιού του Θεού»

(3,18)

Έργο της Εκκλησίας, συνεπώς, δεν είναι να «στέλνει» στον παράδεισο ή στην κόλαση, αλλά να ετοιμάζει τον άνθρωπο για την τελική κρίση. Το έργο του Κλήρου είναι θεραπευτικό και όχι ηθικολογικό-ηθικοπλαστικό, με την κοσμική έννοια του όρου. Η ουσία της εν Χριστώ ζωής διατηρείται στα μοναστήρια, όταν είναι φυσικά ορθόδοξα, δηλαδή πατερικά. Σκοπός της προσφερόμενης από την Εκκλησία θεραπείας δεν είναι η δημιουργία «χρηστών» πολιτών και κατ’ ουσίαν ευχρήστων, αλλά πολιτών της ουράνιας (άκτιστης) βασιλείας. Αυτοί είναι οι Ομολογητές και οι Μάρτυρες, οι αληθινοί πιστοί, οι Άγιοι.

Έτσι όμως ελέγχεται και η ιεραποστολή μας. Πού καλούμε; Στην Εκκλησία-Νοσοκομείο/ Θεραπευτήριο ή σε μια ιδεολογία, που ονομάζεται χριστιανική; Αντί για θεραπεία ζητούμε συνήθως εξασφάλιση θέσεως στον «παράδεισο». Γι’ αυτό ασχολούμεθα με τελετές και όχι με θεραπεία. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια απόρριψη της λατρείας. Αλλά χωρίς άσκηση (ασκητικό βίο, πράξη θεραπείας) η λατρεία δεν μπορεί να μας αγιάσει. Μένει ανενέργητη μέσα μας η απορρέουσα από αυτήν χάρη. Η Ορθοδοξία δεν υπόσχεται ότι στέλνει τον άνθρωπο σε κάποιο παράδεισο ή σε κάποια κόλαση, αλλά έχει τη δύναμη, όπως φαίνεται στα άφθαρτα και θαυματουργικά λείψανα των Αγίων της (αφθαρσία= θέωση), να προετοιμάσει τον άνθρωπο, ώστε να βλέπει αιώνια την Άκτιστη Χάρη και Βασιλεία του Χριστού ως παράδεισο και όχι ως κόλαση.

Πρωτ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός

Πηγή: agapienxristou.blogspot.ca